

**Uchwała w sprawie nadania dr. Grzegorzowi Bręczewskiemu
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych,
w dyscyplinie psychologia, podjęta przez powołaną przez
Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów
komisję habilitacyjną w celu przeprowadzenia
postępowania habilitacyjnego**

Powołana przez Centralną Komisję komisja habilitacyjna do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego względem **dr Grzegorza Bręczewskiego** działała w składzie:

członkowie wyznaczeni przez Centralną Komisję:

1. Prof. dr hab. Władysław Łosiak (UJ) - przewodniczący
2. Dr hab. Kamila Bargiel-Matusiewicz (UW) – recenzent
3. Prof. dr hab. Tadeusz Gałkowski (SWPS UH) – recenzent
4. Prof. dr hab. Roman Ossowski (UKW) - członek

członkowie wyznaczeni przez Radę Wydziału:

1. Prof. dr hab. Jan Blecharz (AWF Kraków) – recenzent
2. Prof. dr hab. Helena Sęk (UAM) – członek
3. Dr hab. Anna Słysz prof. UAM (UAM) – sekretarz

Działając na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.), w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 18 marca 2011 r. (Dz. U. Nr 84, poz. 455 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 września 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. Nr 204, poz. 1200) komisja habilitacyjna wzięła pod uwagę:

- 1) osiągnięcie naukowe o którym mowa w art. 16 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1 ustawy,
- 2) aktywność naukową Habilitanta o której mowa w art. 16 ust. 1 ustawy,
- 3) osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne.

Podstawą ocen dokonań wymienionych w pkt. 1-3 były:

a) monografia: „**Niepełnosprawność i zachowania pomocowe w procesie rehabilitacji. Analiza jakości pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym**”

b) sporządzony przez Habilitanta autoreferat i zestawiony przez niego wykaz publikacji i pozostałych form aktywności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej (zgodnie z wymaganiami sformułowanymi w§ 12 ust. 2 pkt. 2-4 przywołanego wyżej rozporządzenia),

c) sporządzone przez recenzentów oceny osiągnięć o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy.

W trakcie swoich prac komisja brała pod uwagę kryteria ujęte w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165).

UCHWAŁA

Biorąc pod uwagę osiągnięcia Habilitanta oraz przedstawione przez recenzentów opinie, a także przeprowadzoną dyskusję komisja podjęła uchwałę o

nadaniu dr. Grzegorzowi Bręczewskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych i dyscyplinie psychologia.

Uchwała zapadła stosunkiem głosów: **4 TAK, 3 NIE, 0 WSTRZ.**

Głosowanie, zgodnie z art. 18a ust. 8 ustawy miało charakter jawny. Habilitant nie wnioskował, zgodnie z art. 18a ust. 9 ustawy, o przeprowadzenie tego głosowania w trybie tajnym. Głosowanie odpowiadało wymogom formalnym sformułowanym w§ 15 ust. 1.

Podjęta przez komisję habilitacyjną uchwała ma dla Rady dyscypliny psychologia UAM status opinii (por. art. 18a ust. 11 ustawy).

UZASADNIENIE

Dr Grzegorz Bręczewski ukończył studia psychologiczne na Wydziale Nauk Społecznych UAM w 1996 roku, a wcześniej, w roku 1992, uzyskał również dyplom magistra rehabilitacji ruchowej (obecnie fizjoterapia) na Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu.

W roku 2002 uzyskał stopień doktora na Wydziale Wychowania Fizycznego AWF w Poznaniu na podstawie rozprawy „Spostrzeganie wpływu grupy samopomocy na własny rozwój w procesie rehabilitacji u osób niepełnosprawnych” przygotowanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Stanisława Kowalika.

Od roku 1992 do 2018 był pracownikiem naukowo-dydaktycznym Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, początkowo na stanowisku asystenta, potem adiunkta, a następnie starszego wykładowcy.

Dokonania naukowe Habilitanta skupiają się wokół problemów psychologii rehabilitacji, pomocy psychologicznej oraz psychologii aktywności fizycznej.

Osiągnięcie naukowe

Osiągnięcie naukowe w postaci monografii „Niepełnosprawność i zachowania pomocowe w procesie rehabilitacji. Analiza jakości pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym” uzyskało zróżnicowane opinie, sporządzone przez recenzentów, których kompetencje naukowe odpowiadają kryteriom o których mówi art. 18a ust. 5 ustawy.

Prof. dr hab. Tadeusz Gałkowski pozytywnie ocenił osiągnięcie naukowe, zwracając uwagę, że praca ukazuje potrzeby osób niepełnosprawnych rozpatrywane z rozmaitych punktów widzenia. Zauważył, że Habilitant kontynuuje swoje wcześniejsze kierunki działań, w których na plan pierwszy wysuwa się podejście rozwojowe, a jednocześnie uwzględniające szereg czynników środowiskowych, trudnych często do uchwycenia i jednoznacznego ocenienia. Zdaniem Recenzenta Habilitant w swojej monografii sięgnął do tych danych, które często są pomijane w analizie sytuacji osób

niepełnosprawnych i które mogą mieć istotny wpływ. Podkreślił, że badani byli specjaliści, którzy na co dzień spotykają się z osobami niepełnosprawnymi, czyli pielęgniarki, lekarze i rehabilitanci. W badaniach opisanych w monografii zastosowano bardzo interesujące i cenne metody diagnozy, z których wyłania się obraz potrzeb, które często są niedoceniane i zaniedbywane przez specjalistów. Dzięki wskazaniom i wnioskom Habilitanta zawartym w Jego monografii, można by pomyśleć o wzbogaceniu i rozbudowaniu procesu kształcenia specjalistów, fizjoterapeutów oraz personelu pielęgniarskiego.

Dr hab. Kamila Bargiel-Matusiewicz oceniła osiągnięcie naukowe negatywnie. Zgadzając się z prof. Gałkowskim, że praca porusza problematykę ważną z perspektywy praktycznej, szczególnie z perspektywy nauczania specjalistów nauk medycznych, rehabilitantów, pielęgniarek i lekarzy, zwróciła uwagę na słabe osadzenie teoretyczne modelu badawczego, hipotezy, które Habilitant sformułował i weryfikował są w zasadzie ateoretyczne. Podkreśliła, że nie odnajduje też w uzasadnieniu, które Habilitant sformułował w swojej rozprawie habilitacyjnej wystarczających teoretycznych podstaw do badań, które przedstawił, a tego oczekivalibyśmy od monografii habilitacyjnej. Recenzentka zwróciła również uwagę na metodologiczne mankamenty badań. Po pierwsze Habilitant posłużył się dwoma nowymi narzędziami, które opracował, ale w analizie tych narzędzi wykorzystał jedynie oceny sędziów kompetentnych w celu oceny trafności, nie przeprowadził analizy czynnikowej czy oceny rzetelności. Zwróciła również uwagę, że ze względu na poprzeczny charakter badań, niektóre wnioski sformułowane przez Habilitanta są nieuprawnione. W ocenie Recenzentki ujemnym elementem, negatywnie wpływającym na Jej ocenę, jest też powtórzenie w dużej części wstępu teoretycznego, który zawiera monografia habilitacyjna, tego co zawiera praca, którą habilitant opublikował w 2010 roku. Podsumowując dr hab. Kamila Bargiel-Matusiewicz stwierdziła, że oceniana monografia habilitacyjna nie spełnia oczekiwań co do osadzenia teoretycznego, poprawnej metodologii oraz wkładu teoretycznego w dyscyplinę psychologia.

Prof. dr hab. Jan Blecharz ocenił pozytywnie osiągnięcie naukowe, zwracając jednocześnie uwagę na jego słabe strony. Jego zdaniem praca rzeczywiście porusza bardzo ciekawy i ważny problem. Zgodził się z prof. dr. hab. Tadeuszem Gałkowskim,

że praca zawiera spojrzenie z różnych perspektyw na problem niepełnosprawności, a czynnik rozwojowy jest na pewno bardzo ważny. Równocześnie wskazał na swoje zastrzeżenia mówiąc, że o ile odróżnienie typowych właściwości rozwoju psychicznego od rozwoju nacechowanego specyfiką osób niepełnosprawnych, takich jak nietypowość, kompensacja, nadkompensacja, specyfika stymulacji rozwojowych itp. jest zasadne, to dalsze właściwości, jak sfera najbliższego rozwoju, specyfika barier ograniczających uaktywnienie posiadanych możliwości, są już wymiarami rozwoju, jakie w każdej historii życia mogą być rozpatrywane w płaszczyźnie naukowej lub praktycznej. Recenzent zwrócił ponadto uwagę, że Habilitant ma pewne problemy definicyjne i jakby nie uwzględnia czynnika czasu, odwołując się w monografii do WHO i podając definicję z 2010 roku, a gdyby sięgnął do definicji z 2017 roku, to już tam tych problemów by nie było. Stwierdził również, że uderza go też brak pewnej refleksyjności i własnego zdania w przytaczaniu cytowanych koncepcji, jak chociażby teorii socjologicznych w ujmowaniu problematyki niepełnosprawności. Wyjaśnił, że ma tu na myśli nawiązanie do koncepcji dewiacji i stygmatyzowania z 1976 roku, a od tego czasu wiele się w tym względzie zmieniło. Recenzent zwrócił również uwagę na pozytywne cechy monografii, podjęcie kwestii ważnej merytorycznie i społecznie, przyjęcie *de facto* holistycznego punktu widzenia, badania uwzględniające interakcyjny charakter pomocy udzielanej osobom z niepełnosprawnością w procesie rehabilitacji, opracowanie kwestionariusza postrzegania niepełnosprawności i zachowań pomocowych oraz odwołanie się do szerokiej i znaczącej literatury przedmiotu opublikowanej w języku polskim. Zdaniem Recenzenta badania można było potraktować jako eksploracyjne i zrezygnować z hipotez, tym bardziej, że Habilitant miał pewne problemy z postawieniem hipotez. Podsumowując prof. dr hab. Jan Blecharz stwierdził, że mimo wszystko, gdyby miał dokonać podsumowania, to Jego ocena, aczkolwiek ma właściwości ambiwalentne, to ostatecznie jest pozytywna, czyli uważa omawianą monografię za wartościową, jako materiał do dalszej analizy, za książkę nie pozbawioną wad, ale inspirującą teoretycznie, ważną, zawierającą projekty konkretnych działań względem osób z niepełnosprawnością.

Prof. dr hab. Helena Sęk oceniła pozytywnie osiągnięcie naukowe i podkreśliła, że autorowi udało się stworzyć ważny model do badań empirycznych i do stworzenia

narzędzia. Wprawdzie model nie został wykorzystany w sensie zbadania zależności między percepcją a ujmowaniem zachowań pomocowych, tym niemniej jest to uzasadniona podstawa do dobrych badań empirycznych. Zdaniem Pani Profesor w odniesieniu do metodologicznej jakości hipotez można rzeczywiście mieć różne zastrzeżenia, ale niezwykle poprawnie, z punktu widzenia metodologicznego, zostało stworzone narzędzie, które może być rozwijane. Stwierdziła, że mamy wyniki badań, które zostały na razie zanalizowane bardzo wstępnie, autor nie wykorzystał tego materiału, który zdobył, bo gdyby postawił bardziej złożone hipotezy, to można by z tego wyciągnąć jeszcze więcej. Zauważyła, że w związku z tym ta monografia ma też potencjał dalszego rozwoju, zarówno narzędzia, jak i tego typu badań.

Prof. dr hab. Roman Ossowski negatywnie ocenił osiągnięcie naukowe i zauważył, że hipotezy są często trudne do weryfikacji, bo są sformułowane na poziomie bardzo ogólnym, czasem nawet w kategoriach języka potocznego, co jest istotną słabością pracy. Wyraził też zdanie, że należało w większym stopniu wykorzystać Klasyfikację Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF), ponieważ jeżeli ICD mówi nam o diagnozie, to tam wskazuje się również na środki pomocowe. Należało również dokonać albo, jeżeli nie klasyfikacji, to przynajmniej typologii zachowań pomocowych, które byłyby możliwe do weryfikacji empirycznej. Zauważył, że badania pokazują tylko percepcję zachowań pomocowych, a tytuł pracy trochę inaczej brzmi. Pan Profesor zwrócił też uwagę na to, że jeżeli chcemy mówić o zastosowaniu metod statystycznych, to zawsze musi być bardzo dokładny opis badanej próby. Podsumowując swoją ocenę monografii prof. dr hab. Roman Ossowski wyraził zdanie, że można było znacznie więcej zrobić, stąd Jego wątpliwość i opinia, że praca nie spełnia kryteriów rozprawy habilitacyjnej.

Dr hab. Anna Słysz pozytywnie oceniła osiągnięcie naukowe i stwierdziła, że monografia prezentuje oryginalny problem badawczy, ponieważ Habilitant dokonał konceptualizacji pojęcia świadomości personelu medycznego w kwestii niepełnosprawności, a także opracował autorski kwestionariusz do badania tego konstruktów. Zwróciła uwagę, że kwestionariusz został przygotowany zgodnie z regułami konstrukcji kwestionariuszy, chociaż w monografii brakuje informacji o wskaźnikach rzetelności poszczególnych skal kwestionariusza i właściwie nie wiadomo, czy takie

analizy były przeprowadzone. Natomiast trafność kwestionariusza została poddana analizie, chociaż Habilitant zastosował w tym celu tylko jedną miarę. Dr hab. Anna Słysz wyraziła również wątpliwości względem wniosków z badań dotyczących spostrzegania zachowań pomocowych. Przedmiotem badań było wartościowanie tych strategii i w związku z tym, że zarówno kwestionariusz, jak i podłoże teoretyczne, dotyczyło percepcji tych strategii, to potem niektóre wnioski w końcowej części monografii wydają się nadmiarowe. Natomiast mocną stroną monografii jest jasna koncepcja badań, Habilitant nie popełnił błędu nadmiaru uwzględnianych konstruktów i dobór zmiennych jest bardzo dobrze uzasadniony w części teoretycznej, chociaż z drugiej strony można by też powiedzieć, że ten plan badawczy jest trochę zbyt ubogi i nie ma wyjaśnienia, czemu Habilitant uwzględnił tylko te konstrukty. Podkreśliła, że Habilitant wykazał znajomość praktycznej strony omawianego obszaru, czyli rehabilitacji osób niepełnosprawnych i sformułował liczne wnioski dla praktyki społecznej, a także podjął temat ważny społecznie. Konkludując Dr hab. Anna Słysz stwierdziła, że wając te mocne i słabe strony, skłania się ku ocenie pozytywnej monografii.

Prof. dr hab. Władysław Łosiak negatywnie ocenił osiągnięcie naukowe. Podkreślił, że nie kwestionuje znaczenia problemu, jednak, jeżeli przyjrzeć się temu, co faktycznie Habilitant zrealizował jako projekt badawczy, to pokazał opinie trzech grup zawodowych w kwestii niepełnosprawności i zachowań pomocowych i wykazał, że są różnice, nic więcej. Nie wiemy czy lekarze i fizjoterapeuci różnią się w zakresie faktycznie podejmowanych zachowań pomocowych. Wbrew temu, co sugeruje tytuł monografii, praca jest tylko porównaniem opinii trzech grup zawodowych w kwestii niepełnosprawności. Co więcej w badaniach użyto narzędzia, które nie zostało w pełni opracowane psychometrycznie. Podsumowując prof. dr hab. Władysław Łosiak podkreślił, że projekt badawczy jest niezmiernie skromny i Jego zdaniem monografia nie stanowi znaczącego wkładu do wiedzy psychologicznej.

Członkowie Komisji Habilitacyjnej sformułowali zróżnicowane opinie dotyczące monografii stanowiącej osiągnięcie habilitacyjne, zgłosili liczne uwagi krytyczne, ale większość członków Komisji uznała, że **monografia stanowi „znaczny wkład autora**

w rozwój określonej dyscypliny naukowej” (art. 16 ust. 1 ustawy), to jest psychologii.

Aktywność naukowa

Oprócz monografii wskazanej jako osiągnięcie habilitacyjne, Habilitant opublikował po doktoracie 14 artykułów, w tym 3 w czasopismach z listy A MNiSW oraz 19 rozdziałów w pracach zbiorowych.

Prof. dr hab. Tadeusz Gałkowski pozytywnie ocenił dorobek naukowy Habilitanta i podkreślił, że jest on bardzo różnorodny a niektóre z publikacji zostały upowszechnione w czasopismach z Impact Factorem. Wyraził pozytywne zaskoczenie wytrwałością Habilitanta w śledzeniu nowości i staraniach, by nadążać za nimi.

Dr hab. Kamila Bargiel-Matusiewicz negatywnie oceniła dorobek towarzyszący i podkreśliła, że oczywiście docenia walory praktyczne, łączenie psychologii z aspektami rehabilitacji, medycyny, aczkolwiek, gdyby miała oceniać wkład teoretyczny w psychologię jako dyscyplinę, to obawia się, że nie jest on wystarczający, w kontekście nadania stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych. Zauważyła, że jeśli chodzi o granty, projekty badawcze, które są też elementem oceniania dorobku towarzyszącego, to Habilitant nie kierował żadnymi projektami badawczymi, był jedynie współpracownikiem w kilku projektach. Zauważyła również, że Habilitant odwołując się w autoreferacie do projektu innej osoby, u której uczestniczył w grantie i korzystał z uzyskanych w nim wyników, nie podał nazwiska autora tego projektu.

Prof. dr hab. Jan Blecharz ocenił dorobek towarzyszący jako nie wystarczający, przywołał informacje dotyczące indeksu Hirsha (2), liczby cytowań (11) i sumy wskaźnika Impact Factor dla publikacji (2,56). Zwrócił też uwagę na bardzo niewielką aktywność Habilitanta w kwestii udziału w konferencjach, zwłaszcza zagranicznych. Prof. dr hab. Jan Blecharz stwierdził, że autoreferat Habilitanta nie jest zbyt dobrze przygotowany, brakuje w nim uporządkowania, nie ma wyraźnego wskazania jakimi zagadnieniami Habilitant się zajmował, co było w tych działaniach najistotniejsze.

Prof. dr hab. Helena Sęk oceniła dorobek towarzyszący pozytywnie i stwierdziła, że wprawdzie nie jest on wysoki punktowo, w sensie, że prace nie były publikowane w czasopismach zagranicznych, to jednak merytorycznie i tematycznie jest on wartościowy i warto podkreślić, że kilka publikacji dotyczy rozwojowego aspektu ujmowania problematyki osób z niepełnosprawnością. Podkreśliła, że Jej osobiście wydają się ważne i istotne w tym obszarze badań publikacje na temat grup samopomocy osób niepełnosprawnych oraz artykuły na temat kompletnej diagnozy psychologicznych aspektów niepełnosprawności.

Prof. dr hab. Roman Ossowski ocenił dorobek towarzyszący negatywnie i podkreślił nikłą aktywność Habilitanta, jeżeli chodzi o uczestnictwo w badaniach naukowych czy też Jego aktywność konferencyjną.

Dr hab. Anna Słysz oceniła dorobek towarzyszący pozytywnie i zwróciła uwagę na to, że Habilitant jest autorem lub współautorem artykułów i rozdziałów o zasięgu międzynarodowym. Wyraziła opinię, że obszarem, który Habilitant podjął i który dobrze eksplorował, był kontekst rozwojowy rehabilitacji. Dodała, że Habilitant podejmował także badania z innymi współautorami na temat radzenia sobie ze stresem młodych sportowców. Dr hab. Anna Słysz powiedziała, że kolejnym ważnym obszarem są badania grup samopomocy, jednak wyraziła pewne wątpliwości, ponieważ nie wie, na ile jest to nowy wkład Habilitanta, a na ile te badania, które prezentował, były na kanwie pracy doktorskiej.

Prof. dr hab. Władysław Łosiak ocenił dorobek towarzyszący umiarkowanie pozytywnie podkreślając, że wprawdzie jest on różnorodny i dotyczy ważnych problemów, to jednak ma charakter lokalny. Jeśli chodzi o artykuły w czasopismach międzynarodowych, z listy A, to Habilitant był tam tylko współautorem, który realizował niewielki fragment badań. Co więcej, Habilitant nie ma żadnej publikacji w głównych czasopismach psychologicznych polskich.

Podsumowując, wprawdzie dorobek Habilitanta został oceniony przez niektórych członków Komisji negatywnie, to jednak większość członków Komisji uważa, iż **dorobek naukowy dr Grzegorza Bręczewskiego odpowiada wymaganiom formułowanym**

przez art. 16 ust. 1 ustawy – Habilitant wykazał się „istotną aktywnością naukową”.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Komisja pozytywnie ocenia działalność dydaktyczną i organizacyjną Habilitanta. Podkreślono, że Habilitant spełnia swoje zadania, jeśli chodzi o dydaktykę, a Jego dokonania w tym obszarze zasługują na pozytywną ocenę. Zwrócono uwagę, że Habilitant był promotorem bardzo licznych prac, zarówno licencjackich, jak i magisterskich oraz prowadził wiele różnorodnych zajęć dydaktycznych, wykorzystując swoje kompetencje związane z dwoma kierunkami studiów, które ukończył, jest też autorem wielu sylabusów do tych zajęć, co więcej Habilitant tworzył własne programy kształcenia fizjoterapeutów w aspekcie psychologicznym.

Komisja oceniła również pozytywnie aktywność Habilitanta w zakresie popularyzowania wiedzy psychologicznej, podkreślając, że starał się On i robił to dosyć skutecznie, przekładać wiedzę psychologiczną na problematykę sportu pełniąc funkcję doradcy w sprawach sportowców, ich kształcenia oraz motywowania.

Poznań, 9 października 2019 r.

Podpisy członków Komisji:

Prof. dr hab. Władysław Łosiak – Przewodniczący *WŁosiak*

Dr hab. Anna Słysz, prof. UAM – Sekretarz *Anna Słysz*

Dr hab. Kamila Bargiel-Matusiewicz – Recenzent *Kamila Bargiel-Matusiewicz*

Prof. dr hab. Jan Blecharz – Recenzent *Jan Blecharz*

Prof. dr hab. Tadeusz Gałkowski – Recenzent *Tadeusz Gałkowski*

Prof. dr hab. Roman Ossowski – Członek Komisji *Roman Ossowski*

Prof. dr hab. Helena Sęk – Członek Komisji *Helena Sęk*